

Окрім того, важливо забезпечити взаємодію з роботодавцями та індустрією для забезпечення актуальності навчальних програм та відповідності їх потребам ринку праці. Інтеграція практичного навчання та можливостей стажування також грає важливу роль у підготовці студентів до реальних викликів професійного життя.

Таким чином, зміни у сучасному суспільстві вимагають від професійної освіти постійного розвитку та адаптації до нових вимог та тенденцій, забезпечуючи таким чином підготовку кваліфікованих фахівців, які зможуть успішно функціонувати у сучасному глобальному середовищі.

Список використаних джерел:

1. Новіков В.М. Модернізація професійно-технічної освіти як цільова функція розвитку ринку праці в Україні / В.М. Новіков // *Prospon – Instytut Studiow Miedzynarodowy i Edukacji w Warszawie*. – 2017. – № 20 (3). – С. 105-118. .
2. Гребень С. Проблеми та перспективи розвитку професійної технічної освіти в Україні. / С. Гребень // *Вчені записки Університету «КРОК»*. – 2021. – 3(63). – 125-130.
3. Шибанін, В. С. Інтеграція аграрної освіти, науки і виробництва як основа підготовки сучасних кадрів для АПК / В. С. Шибанін // *Економіка АПК*. – 2016. – № 11 – С. 5–14.
4. Vyshnevskaya, O., Irtysheva, I., Kramarenko, I., Popadynets, N., & Ponomarova, M. (2022). The influence of globalization processes on forecasting the activities of market entities. *Journal of Optimization in Industrial Engineering*, 15(1), 261-268. doi:10.22094/JOIE.2021.1945341.1909
5. Пономарьова, М. С., & Кривошея, Є. В. (2019). Особливості функціонування та розвиток підприємництва в умовах інтеграційних зрушень. *Бізнес-навігатор*, (1), 96-100.
6. Пономарьова, М., Євсюков, О., Шовкун, Л., Золотарьова, С., & Крамаренко, І. (2022). Formation and management of the development of agricultural production and processing of agricultural products and the value of food technologies. *Financial and credit activity problems of theory and practice*, 4(45), 58-67.
7. Пономарьова М. С., Єфремова Н. О., Нагорнюк О. П. Інструменти маркетингу в умовах зростання конкурентних переваг агробізнесу. *Вісник ХНАУ. Серія «Економічні науки»*. 2018. № 1. С. 247–257.
8. Євсюков О.Ф., Пономарьова М.С., Золотарьова С.А. Використання професійно-освітніх компонентів та Soft-skills у сучасних моделях педагогічному менеджменту. *Вісник науки та освіти*, № 12(18) (2023). <https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-12> (18)

Юлія РАСЧЕСЛАВСЬКА,

здобувач вищої освіти СВО «бакалавр»
спеціальність «Технологія виробництва і переробки
продукції тваринництва»

Ірина ГОНЧАРОВА,

к. с.-г. наук, доцент
Державний біотехнологічний університет,
м. Харків, Україна

РОЗВИТОК ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ НА УКРАЇНІ

Забезпечення населення України м'ясом та м'ясопродуктами в значній мірі залежить від ефективного ведення свинарства, з повним використанням її виробничого потенціалу. При достатньо високому рівні виробництва та споживання свинини, на базі інтенсифікації галузі в значній мірі визначають виробничу незалежність країни, соціально-економічну стабільність суспільства.

В нашій країні створена різноманітна структура свинарських господарств. Питома вага різних неспеціалізованих господарств по виробництву свинини досить висока, і вони суттєво впливають на формування м'ясного балансу. Основна частка неспеціалізованих господарств припадає на сільськогосподарські підприємства. Середні розміри свинарських ферм становлять близько 1,5-2,5 тис. голів. У багатьох спеціалізованих господарств (колективних та державних) по виробництву одного із видів тваринницької або рослинницької продукції створені невеликі свинарські ферми, в багатьох випадках для власних потреб, які мають 25-50 свиноматок [1, 4].

Технологія виробництва продукції свинарства досить динамічна. Прогрес досягнутий в цій галузі, зумовив модернізацію інших галузей сільського господарства. У значних масштабах свинарство було переведено на індустріальні методи роботи, що стало основою для збільшення обсягів виробництва високоякісної продукції. Поряд з тим значну частку становлять невеликі ферми, утворюються нові форми господарств, які також виробляють продукцію свинарства.

Були часи, коли доля свинини в загальному виробництві м'яса складала 58,7%. Пріоритет розвитку галузі свинарства як відомо, віддається таким виключно важливим біологічно-господарським особливостям свиней, як всеїдність, багатоплідність, скоростиглість, економічне використання кормів.

Свинарство – це галузь сільськогосподарського виробництва, що забезпечує населення багатьох країн світу цінними продуктами харчування. За статистичними даними зараз у світі виробляється понад 220 млн. тон м'яса, з яких близько 41% припадає на свинину.

Як свідчить офіційна статистика, поголів'я свиней у світі 960 млн. голів, виробництво свинини 115 млн. тон м'яса. 80 % усіх свиней знаходяться в Азії та Європі.

Лідирують за поголів'ям свиней такі країни, як Китай – 473 млн., США – 60 млн., Бразилія – 33, Німеччина – 26, Іспанія – 24, В'єтнам – 23, Польща та Мексика по 18.

У нас в Україні свиня споконвіку вважалася годувальницею та джерелом прибутку селянської родини та майже ніколи не була збитковою у дбайливого господаря. Не перебільшуючи, можна сказати, що свинарство значною мірою є національною галуззю нашого сільськогосподарського виробництва.

На превеликий жаль, в супереч обґрунтованій практиці більшості країн світу та нашим національним традиціям ця важлива галузь тваринництва в Україні в останні десять років катастрофічно занепала. В більшості господарств генетичний потенціал наших порід зараз використовується за репродуктивними якостями лише на 45-50%, а за відгодівельними на 20-25%.

З підвищенням цін на корми, метал та енергоносії більшість свинарських підприємств з закінченим циклом виробництва до 24 тис. голів на рік, які є основними виробниками товарної свинини, стали нерентабельними.

Через помилки аграрної реформи, що виражається у порушенні паритету цін, розвалу сільського машинобудування та служби технічного сервісу, відсутності державної підтримки вітчизняного виробника, в галузі свинарства країни відбулось ряд негативних змін:

- більшість свинарських товарних ферм та комплексів припинило виробництво;
- значно скоротилося поголів'я свиней;
- з причини морального та фізичного вийшло з ладу технологічне обладнання;
- погіршився стан приміщень;
- різко скоротились робочі місця;
- закрито багато як державних так і приватних ферм, через нездатність утримування свиней [2, 3].

В цілому в усьому світі питома вага свинини продовжує залишатися високою, не дивлячись на ріст виробництва м'яса інших видів тварин. Це можливо пояснити біологічними особливостями свиней, які відрізняються високою плодовитістю та скороспілістю, високою оплатою корму продукцією, всеїдністю та високим забійним виходом. По ефективності виробництва м'яса, свині займають перше місце серед всіх сільськогосподарських тварин, виключаючи курчат-бройлерів.

Серед господарств, які займаються свинарством, нині нараховується в основному чотири категорії: державні; колективні підприємства створені в наслідок проведення реформ; індивідуальні підсобні та фермерські. За різними інформаційними джерелами їх доля у виробництві свинини визначається приблизно таким співвідношенням: 10, 25, 64 та 1 відсотків.

За даними державного комітету статистики України поголів'я свиней складає 4,96 млн голів, із них у промислових господарствах 1,74 млн голів, в фермерських господарствах 2,22 млн голів, індивідуальних – 1 млн. голів.

Свинарство дуже поширене в присадибних господарствах. Останнім часом створюються фермерські господарства. Розведення свиней в умовах фермерських господарств, безумовно, потребує глибоких знань біології тварин та розробки нових технологій розведення і утримання з урахуванням специфіки нових форм господарювання. Набирає розвитку виробництво свинини в підсобних господарствах підприємств та організацій.

Усі ці організаційні форми виробництва продукції свинарства мають як загальні, так і відмінні особливості. Загальними є годівля, розведення, зоогігієна утримання, відмінними – організація праці, питання відтворення, технології переробки свинини.

Особисті підсобні господарства раніше традиційно використовували базу колективних чи державних господарств (закупівля молодняка,

ветобслуговування) – зараз також намітилися у них тенденція на згортання обсягів виробництва свинини.

Покращити роботу таких ферм можна шляхом переведення їх на годівлю повноцінними комбікормами, що дасть можливість надійно механізувати процес кормо роздачі, з допомогою тросо-шайбових роздавачів, застосувати для видалення гною – самосплавну систему або ванни і, як наслідок, значно підвищити продуктивність тварин.

Список використаних джерел:

1. Рибалко В. Состояние и стратегия развития свиноводства на Украине. *Свиноводство*. – 2006. - № 1. – С. 20-23.
2. Топіха В.С. Обсяги виробництва свинини в Україні та шляхи її реалізації. *Аграрний вісник Причорномор'я*: Зб. наук. пр. – Одеса, 2005. – С. 24-26.
3. Добрянский С. Повышение жизнеспособности поросят - путь к улучшению эффективности свиноматок. *Прибуткове свинарство*. 2023. № 3 (75).
4. <https://uatv.ua/ukrainskij-fermer-rasskazal-o-svoej-unikalnoj-tehnologii-svinovodstva-video/>
5. Пономарьова, М., Євсюков, О., Шовкун, Л., Золотарьова, С., & Крамаренко, І. (2022). Formation and management of the development of agricultural production and processing of agricultural products and the value of food technologies. *Financial and credit activity problems of theory and practice*, 4(45), 58-67.
6. Пономарьова М., Євсюков О., Золотарьова С. Розвиток та перспективи професійної освіти у сільському господарстві / Наукові інновації та передові технології. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-11\(25\)-507-517](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-11(25)-507-517)

Владислав ФРАНК,
здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії
Державний біотехнологічний університет

МІСЦЕ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ В УПРАВЛІННІ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СУБ'ЄКТІВ АГРОБІЗНЕСУ

Організація маркетингових процесів включає в себе кілька ключових етапів: аналіз, планування, впровадження та контроль маркетингових рішень. Кожен із цих етапів відіграє важливу роль у забезпеченні ефективної маркетингової стратегії підприємства [1-3]. На етапі аналізу проводиться дослідження ринку, конкурентного середовища, споживчої поведінки, тенденцій розвитку галузі та інших факторів, що впливають на успіх бізнесу. Аналіз допомагає зрозуміти потреби ринку та визначити можливості та загрози.